

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА

UKRAINIAN newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07310

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (поазбучно): Любова Колесенка, Володимир Левенчук, Зенон Синицький (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії), Василь Тершаковський і Євген В. Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1978

Передплата: на рік — \$30.00, на пів року — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНАОу 65¢ м.с. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невідрадені перспективи

У кінці минулого тижня державний секретар Сайрус Вент у Москві знову переговорював із совєтськими лідерами відносно нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), стараючись зліквідувати розбіжності між становищами ЗСА та Совєтського Союзу і залучити якнайшвидше виготовлення, а відтак і підписання цього договору. Проте, як передбачували коментатори, переговори у Москві не увінчалися успіхом, бо обидві сторони навіть відмовилися живити слово „прогрес“, а обмежилися до втертої фрази, що „переговори були корисні та конструктивні“. Отже, виглядає, що троба буде додаткових зустрічей і нарад делегацій ЗСА і ССРСР, які пошастять виготовити остаточну версію нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї.

Самозрозуміло, що ціле населення ЗСА, як і всі миролюбні держави світу бажать, щоб переговори щодо САЛТ II остаточно таки увінчалися успіхом. Безперечно збільшення нуклеарних арсеналів Америки та Совєтського Союзу, тих світових надпотуг, може довести до атомової війни, що мало б катастрофічний наслідок для цілого людства. Крім цієї загрози, такі переговори в озброєнні є фактичною витратою великих сум грошей, які можна було б краще використати для поліпшення умов життя населення обох країн.

Однак, перспективи на те, чи пошастять підписати дійсно ефективний договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї, досить сумнівні, коли взяти до уваги історію Совєтського Союзу та теперішню політику і діяльність Кремлю. Від самого початку існування ССРСР аж по сьогодні, економіка цієї комуністсько-московської імперії — це воєнна економіка, спрямована на підготовку до війни і тотально підпорядкована марксистсько-ленінській ідеології, як і теж історичному російському імперіалізму, спільною метою яких є світова гегемонія. Ще в кінці 1940-их років не тільки західні економісти, але навіть економісти з комуністичних країн, вказували на факт, що в Совєтському Союзі військова діяльність має першеступеневу передумову. Оскар Лянгс, відомий економіст-комуніст і тодішній член уряду Польщі, тоді одверто заявив, що починаючи з 1920-их років, совєтське економічне планування „не служило цілям створення гармонійної соціалістичної економічної системи, а служило і служить політичним і мілітарним цілям, задля яких пожертвувало всіми іншими аспектами економічного планування“. Сам диктатор Сталін у промові, яку вголосив 9-го лютого 1946-го року одверто заявив, що головною метою успішної індустріалізації Совєтського Союзу було якнайшвидше скріпити воєнний потенціал ССРСР.

Ситуація виглядає так само і сьогодні. Виробництво військового устаткування, зокрема різних родів стратегічної зброї, має першеступеневу над виробництвом продуктів широкого вжитку і тому мілітарний сектор совєтської економіки може похвалитися значними успіхами, а цивільний сектор тієї економіки опинився далеко позаду країн Заходу і постійно виявляє неможливість. Продовжувати цілий період існування політики „детанту“ Москва продовжувала розбоджувати свою військову силу з тією самою, а може навіть більшою наполегливістю і швидкістю, як це робила за часів „холодної війни“. Значить, кремлівські лідери, постійно говорючи про потребу „міжнародної розрядки“, використовували і використовують політику „детанту“ для скріплення своєї військової сили і для поширення своїх впливів на всі обшири світу.

Отже, тяжко припускати, щоб Совєтський Союз, який протягом цілої своєї історії головну увагу звертав на розбудову своєї військової сили, тепер погодився на дійсно ефективний договір щодо обмеження стратегічної нуклеарної зброї.

Орест Пятлар

ПРАВДА ПРО ГОЛОД

Генерал-майора Петра Григоренка вітають усі українці, де б він не поїхав, із великою радістю. І він на те, без усякого сумніву, заслуговує. Вже сама поява цього старого воєя, із стрункою поставою, чесним, одвертим слов'янським обличчям і слідами воєнних поранень на виді, викликає подив у глядачів. А до того ж ми всі знаємо: ген. Григоренко — людина хороша, відвагу він виявив не лиш на воєнних фронтах, а й у цивільному житті — що в Совєтському Союзі важче, — безстрашно обороняючи людські права, зокрема покривджених, суцільно переселених українських сусідів — кримських татар, страждаючи в тюрмах і психлікарнях.

І тепер, на недобровільній еміграції, Петро Григоренко говорить відважно, не раз не чистячи із похуттями й переконаннями слухачів його — інших українських емігрантів. У вільному суспільстві він має, звичайно, для цього право, а в нас також право — із ним не погоджуватися. Незадовго ми слухали його на жалобній маніфестації в 45-ліття голоду в Україні. І мова ген. Григоренка була в різкому контрасті до того, що ми досі чули й знаємо про голод і в контрасті до чудової доповіді-спомину живого свідка голоду, ред. В. Білява.

Коротко кажучи, ген. Григоренко говорив, що голод 1931-32-33 років не був, власне, тільки голодом в Україні. Він був — над думку генерала — ще гіршим у деяких інших частинах ССРСР — на Півдні, на Приамур'ї, в чорноземних областях корінної Росії. І неправда, мовляв, що голод був національним злочинним актом Москви, геноцидом на тілі українського народу. Ні, це був голод довершений комуністами на селян, без національного спрямування.

Крім цього, ген. Григоренко сказав, що нам треба шукати спільної дороги з російськими демократами, бо без них, мовляв, ми загинемо.

Відносно цього останнього пункту — тактики антисовєтського змагання, разом із імперіальним народом, чи без нього — тут можна ген. Григоренку мати власні погляди, хоч вони інакші від наших. Бо нам таки пригадується побіди-нікити тактика українських революціонерів 60 і більше років тому. „Разом із великою російською демократією“ (чи соціалізмом). „Насамперед скинемо деспотичний царський режим — а там побачимо!“ І знаємо, що вишло з тодішнього спільного фронту.

Але стосовно історичної події — голод — тут хіба не можна заперечувати очевидних фактів. Голод був — і був він голодом в Україні — першим організованим національним геноцидом в історії людства (безмірно більшим від вірменських

погромів турками чи жидівськими — Чорною Сотнею). При всім довірі до власних спостережень ген. Григоренка, ми не можемо забувати одного: в совєтських умовах, при відсутності публічної інформації, неможливо докладно уявити речі, які діють далеко від власного місця перебування, а ген. Григоренко, мабуть, перебував тоді не в голодному українському селі, а на старшинському пості, здалеку від України.

Тож послухаймо не його, а інших свідків тієї нелюдської трагедії, свідків, яких ніяк не можна підозрівати в українському націоналізмі, чи навіть у симпатії до України.

У „Споминах Хрущова“ („Khrushchev Remembers“, 1970) на 73 сторінці читаємо під датою 1932 року: „Рознеслися поголоси що голод вибух в Україні... Нам казали, що люди вмирають із голоду... Це було неможливе...“ І далі Хрущов пише, як перший секретар Київського Облкому Демченко розказував Мікоянову про поїзд, переповнений трупами голодуючих, що приїхав до Києва з Полтави. І як Демченко просив повідомити про це... Сталіна, бо самий він не мав відваги приступити до диктатора в Кремлі.

Отже, заважає, Хрущов пише про голод в Україні, не в „чорноземних областях Росії“, хоч ті області були йому ближчі до Москви й до його рідної Катеринової. Правда, він ще згадує про репресії в той сам час на Кубані, де „щільні козацькі стани“ були виселені насильно в Сибір, але ж ми знаємо, що й Кубань — українська земля, заселена нащадками запорожців.

Мабуть у 1932 році я бачив у Женеви біло-московську виставку про „Голод у Росії“ („La Famine en Russie“) організовану царськими емігрантами під патронатом княгині Верни Романової. І там на мапі були позначені червоними плямами райони голоду й покривали вони всю Україну, та ще й Кубань. Коли присутній українець заважав упорядкувати, що це території України, а не Росії, вони відповіли йому звичайним: „Не все ли равно?“ Але для нас це не було „все одно“, бо не вони, а ми втрачали сім мільйонів людей, одну п'яту частину всього українського народу.

У 1934 році я слухав доповіді колишнього французького посла в Москві. Він, хоч прикрашуючи й применшуючи (тоді був час совєтсько-французького наближення), говорив про голод в Україні, а не в Росії.

Ну, але нагадаймо інших свідків — живих і близьких, бо ж вони самі пережили голод і знали більше й згадували страшніше, ніж совєтський вельможа в Москві (тоді — Хрущов), російська княгиня чи французький посол. Згадаймо (Закінчення на стор. 4)

Л. Рихтицький

„ОБ'ЄКТИВНІСТЬ ПРЕСИ

Свого часу, в Парижі, в ході засідань Мирової Конференції — зараз же після наших Визвольних Змагань і після Першої світової війни — траплялися в українсько-совєтському випадку, що самі по собі становлять окремий розділ у нашій бурхливій історії.

Коліс Анна Ярославна вийшла заміж за французького короля, але „старий тигр“ Клемансо не мав поїхати, що таке і де лежить Україна. Державний секретар ЗСА Ленсінг не мав поїхати, що таке Галичина і після виводу української делегації преспікою запитав: а що ви, панове, власне хочете від цієї еспанської провінції Галиції? З того часу в українській політичній думці створилося поняття про брак відповідної інформації про Україну у світі і з того власне часу ми витратили море сил та енергії, щоб цим якось зарадити.

І, очевидно, у нас є успіхи. Сьогодні широкі світові маси знають про Україну, про її боротьбу і її проблеми. Сьогодні й світові політики прекрасно зорієнтовані у справах України, але — це не такій, щоб ці великі дипломати наражували себе існуючими фактами, а одним з таких фактів є існування не тільки російської совєтської імперії у Східній Європі, але й сильної та впливової російської і вже не дуже совєтської лоялі на Заході. Звітлість йдуть фальшиві інформації про Україну і там кормляться численні кореспонденти і звітодавці, що пишуть про повелені народи, стримуються найчастіше на східних кордонах Польщі та Румунії.

Ну і є, очевидно, світова преса. Як ця преса пише і звітує, варто час від часу читати. Не буду висчитувати маленьких непорозуміння і може й дійсних нестач в точній інформації, але подам кілька фактів, які говорять самі за себе.

В 1959 році, після вбивства провідника ОУНР Степана Бандери в Мюнхені, американський журнал „Тайм“, чи не найважливіший тижневик в Америці, звітуючи коротко про цю українську трагедію, дозволив собі „авторитетно“ ствердити, що „український націоналістичний лідер Степан Бандера був борцем за пропашу справу“ (lost koz). Ця завага не була доказом, що відповідний редактор „Тайм“ — у не знав нічого про Україну і її боротьбу. Навпаки, він був дуже добре поінформований — у відповідному джерелі. Бо й цей самий „Тайм“ не раз стверджує, що не було більше пропащої справи протягом тисячоліття, як проблема відновлення жидівської держави, і що саме її постання є найкращим доказом історичних процесів, несених рішеннями на всіх народами. Але „Тайм“ вирішив, що українська справа є пропащою, бо так хогілося

комусь сказати. Що від того часу Україна стала кінити опором і що навіть цей самий „Тайм“ мусів звітувати про наших борців вже без додатку „пропаша справа“, але це цілком не перешкодило цьому журналові продовжувати свою „велику політику“ далі.

Але ось, наш земляк, закоштувавши західних „свобід“ і забезпечений непоганими грошми як за свою співпрацю із Сі-Ай-Ей, так і за свою заплянувану книжку, дозволив собі на деякі вибрики, що не мають нічого спільного ні з мораллю, ні з добрим смаком, ні з етикою світового дипломата. Вийшло на яв, що „пан“ Джуді Шавез, 22 роки, перебував з ним в розкошах парку тиждень в різних ваканційних резортах і що „пан“ Шевченко платив їй 5000 доларів місячно та обдаровував її дорогими подарунками. Скандал, як то кажуть, на всю губу. І зразу „Тайм“ відкрив, що Шевченко — українець! І поінформовав своїх читачів про це аж у двох місцях в одній статті і вже немає там слова про російського чи совєтського дефектора! („Тайм“ від 23-го жовтня с. р.)

І скаже хтось, що світова преса про нас не знає? Чикагська газета „Сан Таймс“ помістила раз новинку про процес і засуд нещого борця Мороза так, що український суд в російському місті Києві засудив совєтського дисидента! Хай Бог простить звітовдавця, бо ми можемо тільки посміятися.

І таких прикладів є багато. Так виглядає „об'єктивна“ інформація про Україну не тільки у світовій пресі, але й у світовій науці і в енциклопедіях. На жаль.

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„Чому Івась не читає?“

Із приємністю я прочитав написану тепло і зі зрозумінням справу редакційну статтю про 25-річчя „Веселки“ в англійському тижневикі. Було б добре, якщо б подібна стаття появилась, як давніше при таких нагодах було, і в „Свободі“. Це добра пропашка громадянської справи і рівночасно союзних видань. У мене зродилася ще одна думка після прочитання в „Свободі“ нотатки про вечір у ЛМКЛобі, присвячений постійно актуальній проблемі „Чому Івась не читає“. Ми почули голоси, що за „нечитальництво“ несуть вини лише автори, видавці, ілюстратори, батьки (дім) і вчителі (школа). До слухних стверджень обох прелегентів я додав би ще інші причини. „Чому Івась не читає“. Дискусія частинно виявила те, що я хочу спростувати: в дідів замирає любов і пошана до української мови і літератури, до рідної культури, до України. Діти виростають у країні, яка для них уже не є чужиною. Вони просякають духом тушнього життя — практичності, матеріалізму, вигоди, тоді, коли вірність українству вимагає ідеалізму, сантенту. А це не така легка справа. Частина молоді, яка вже тут виросла, має вже своїх дітей, і в неї є труднощі з вихованням їх в українській душі. Під впливом такого оточення, що своїми могутніми хвилями заливає навіть „добрий дім“ і „добру школу“, українська молодь таготе до загальної моди — „повної особистої свободи“, безконтрольності, браку патріотизму, „самостійності“ та подібних „вольностей“, при чому часто нехтує теж мовою батьків чи предків. Молодь, яка в шкільній практиці між собою усувала українську мову, не буде (Закінчення на стор. 4)

З НАШИХ БУДНІВ

„Степовий Гість“

Честь і слава талановитим студентам Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької за те, що взялися за постанову історично-побутової п'єси „Доби Хмельниччини“ „Степовий Гість“ Бориса Грінченка! Принаймні не будуть тепер деякі критично наставлені патріоти цівирікати пані Крушельницькій до очей, що вона не знаходить нічого кращого до роботи, як показувати на сцені різні заграничні витребеньки в „роді „Склянка Води““ Скірби та іншого „Дістоса про Людини“. А може станеться напакі: може тепер заатакують її критики з-під іншого веселого облога, волаючи: „Досить вже маємо побуту й патріотики, давайте щось модерне!“ Бо світ, мовляв, є модерний, — як співав колись у „Веселому Львові“ Юрій Лавріський, — нехай йому там чхнеться на здоров'я!

Згадка про Львів, — хоч і не був він тоді дуже веселий, — пригадала авторці цих рядків, що він мав щасливу нагоду бачити востаннє „Степового Гостя“ у тому ж таки Львові, чи не в 1942-му році, в постанові Корифея нашого театру, Йосипа Гринька, який у цьому році пробився з дружиною, Олімпією Добровольською, з Черкас до Львова. Ставши режисером Львівського Драматичного Театру, Йосип Йосипович вибрав собі в „Степовому Гості“ малу, епізодичну рольку Мусі, слуги сотника Золотницького, але ж яке мале чудо, який яскравий, неповторний образ створив наш мистець сцени з цієї ролі!

Бо треба вам знати, — пригадає собі Йосип Йосипович, — що ролі Мусі в загальній періоду в мій театральний кар'єрі... Вперше я заграв її, будучи учнем 4-ої класи гімназії, на сцені аматорського театру в рідному містечку, Струсові. Парохом Струсова був тоді о. канонік Цегельський, який, цюправда, не долюблював мого стилю читання „Апостола“ в церкві, але після закінчення п'єси прийшов особисто за сцену і, тицьнувши на мене пальцем, сказав з належаючою увагою:

— А того-во добре грає!

Хотілося б побажати Мусієві із Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької та всім виконавцям п'єси, щоб те саме ми могли сказати і про них, після прем'єри „Степового Гостя“ у Нью Йорку.

Ікер

Володимир Біляв

ПАНАРОМА УКРАЇНСЬКОГО „ГОЛОКОСТУ“

(Доповідь, виступлена на жалобних урочистостях у 45-ту річницю голоду, вшанування якої відбудеться в неділю, 22-го жовтня с. р. в Бавнд Бруку).

[2]

Пам'ятаймо, що тільки коротких 15 років минуло в 1933 році від дня проголошення самостійності Української Народної Республіки. Пам'ятаймо, що тільки 12 років минуло в 1933 році після закінчення збройної боротьби України проти червоної і білої Росії. Пам'ятаймо, що збройний спротив московському режимові, хоча в спорадичній формі, не припинявся аж до початку примусової колективізації.

Цілком зрозуміло, що в таких обставинах Москва ясно усвідомлювала потенційну силу українського національного спротиву, що може одного дня загрозити непідкорній російській державі — ССРСР. Мусимо також пригадати, що Сталін і його кліка дуже добре знали історію, а тому й добре розуміли, що якраз українське селянство майже в трьохсотісний проміжок чужинського владування було рішенням чинником при створенні незалежної України як в добу Богдана Хмельницького, так і в добу Симона Петлюри. Саме тому московський великодержавницький шал з такою безоглядною жорстокістю впавав на голову українського селянства. Впав і голодомором в Україні провадилася послідовна ліквідація Української Автокефальної Православної Церкви, а від 1934 до 1938 року жертвою московського терору стала національно свідомою творча інтелігенція і робітництво.

І саме з огляду на це треба уважати, що голодомор 1933 року був продовженням війни Москви проти України, війни, яку так як у 1917-21 роках Москва

провадила з допомогою її вірних прислужників — українських комуністів.

Для української людини 45-річного віку голодомор 1932-33 років є абстрактним явищем. Людину цього віку (про молоді годі говорити) в'яжуть з голодомором розповіді людей старшого покоління, перекази вішлених жертв голоду та свідчення очевидців тієї неможливої катастрофи. Якщо додати до того десяток літературних творів та науково-публіцистичних довідок про ту подію (включно з „Білою книгою про чорні діла Кремля“), які доступні лише у вільній світі, то ще і був би той міст, що єднає сучасне покоління середнього віку і його дітей з однією з найстрашніших сторінок нашої історії. Минуло ж кілька десятиріч і в багатьох галках про істину голод 1933 року викликає стільки ж почувань, скільки спроможна викликати переорієнтована сторінка сухого тексту в шкільній підручнику історії. А якщо зважити непевність настроїв і прямих емігрантів і душевну роздвоєність багатьох наших земляків у відношенні до комплексу взаємин між емігрантською та батьківщиною, якщо взяти під увагу природно скільніст людшини включати з пам'яті все болоче, прикрі і жалке, якщо ще й до того припустити, що існуючий в світі сьогоднішній уклад сил залишиться на довгий час незмінним, то можна, не вагаючись, передбачити той день, коли жалкуватимуть українського „Голокосту“ закрий важка заслони забути. Якщо б таке песимістичне припущення здійснилося, ми і наші діти матимуть на сумлінні тягар відповідальності перед нашім народом. Бо ми не зберегли б в нашім духовному арсеналі пам'яті про злочин Москви в Україні.

Я знаю, що сьогодні на цій жалобній урочистості є багато земляків, які не тільки були очевидцями, але й самі пережили страхіття штучного голоду. Тому не до них, а до нашої молоді я звертаюсь із кількома думками і спостереженнями.

Дорога Молоде! В моїй пам'яті голод 1933 року не є абстрактним. Зором восьмирічного хлопчика в шахтарським селищі Донбасу я побачив тільки мікрокопічну часточку нашої національної трагедії. Присутні тут земляки з Донеччини пам'ятають літні клоби-театри, обгоржені високими з обалплі парканами. Там влітку

на повітрі висвітлювалися кінофільми, влаштовувалися вистави самодіяльних гуртків, провадилися пропагандивні лекції і мітинги. Весною і восени ці агітпункти були порожніми, а тому були улюбленими місцями для хлоп'ячих розваг. Там можна було скакати з лавки на лавку, ховатися під сценою, а на сцені без кіноекрану і без куліс можна було, як це називають батьки, ходити на голові. Одного весняного ранку в 1933 році, після нічної дошової зливи з гуртом моїх однокласників я поїб на цю арену хлоп'ячих розваг. Пригадую, як невисокими бічними скілками галаслива зграйка хлопчиків злетіла на гомикий дошаний поміст сцени. І раптом оніміла. В кутку сцени перед нами на мотузку, якою влітку пересувалися заслони, лежав до стіни висіла людина, судачи по одежі — чоловік. Під ним коло дерев'яної лавки лежав труп жінки, обіймаючи загорнене в риднину немовля, як пізніше виявилось, мертве. А рідном, прихиливши голівку до стіни, сиділа дитина років п'ятих чи шістьох з відкритими, але вже невидючими очима. Я певний, що те видовище, яке я восьмичісним хлопцем побачив досвідно на совєтській сцені, відкрило на все життя мій духовний зір. І того духовного зору вже ніколи не засліпили яскраво-барвисті режимні совєтські ліквідисти, які мені доводилося бачити на сценах театрів там і тут, з рушниками, з хлібом і сіллю і без них. Пригадую, як шодуху ми бігли до своїх так сказати батькам про страшну картину в літнім клубі. Пригадую, як за якийсь час до брами літнього клубу під'їхала запряжена двома шкапами санітарна лінійка з брезентовою халабудною і намальованими на ній червоними хрестами. Ця лінійка — віз з першої світової війни — тоді вже не правила за швидку допомогу при копальні вугілля. Місцеві міліционери поклали трупи на неї і раз повезли. „Хто вони?“ — запитає я маму. Вона разом з мною дивилась у вікно і шепотіла слова молитви... „Це, синку, наші селяни...“

Незабаром до нашої хати з далекої Київщини прибулися, рятуючись від голодної смерті, мій дядько з тіткою і двома моїми двоюрідними братами. Я бачив, як вони — виснажені і згорбані — шукали скибки глиняного пайкового шахтарського хліба, збирали зі столу крихітки і тихо оповідали про голодну смерть не бачених

мною ніколи кривих з нашого селянського роду. Оповідали про активність із шупами, про розвалени печі й комини, про пограбовані скрині і поточені горшки. Я бачив і чув, як ридала мати і, зіпнівши зуби, ковтав слюзи мій батько, котрого чотири роки пізніше потягнуть на смерть в сталінсько-жовських костоломнях. Вночі мій двоюрідний брат, з котрим ми разом спали на кожусі на підлозі, старший від мене на три роки, і як мені тоді здавалося, багато мудріший і доросліший, на мого питання — хто ж це таке лихо робить нашим людям, відповів двома словами: „Комуна проклята“. І шим він визначив своє місце на шляху життя. Осмислення і усвідомлення свого місця прийшло з віком, в шкільній житті. Але напромак життя був визначений раз і назавжди тієї весни 1933 року.

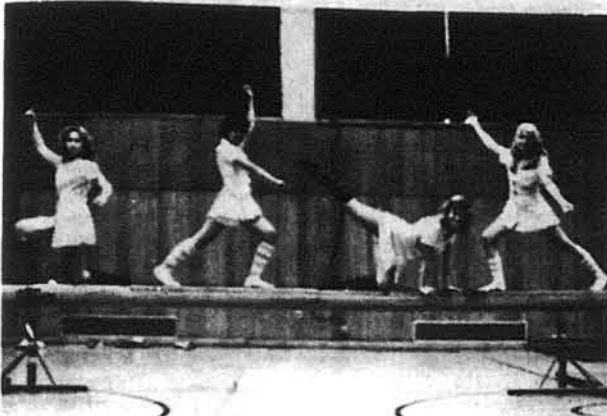
Цей епізод з раннього дитинства я мусів переповісти присутнім тут молодим людям, бо він не є винятком. Подібні і ще більше жалкі епізоди переживали мільйони. Сотні тисяч з них саме через це відмовились в 1941 році захищати червону Москву і Сталіна. Десятки тисяч з них взяли в руки зброю проти червоної Москви і Сталіна в ім'я і за свободу прийдешньої України. Живі ще сьогодні побратими-комбатанти ось тут схилиють свої ветеранські прапори в пам'яті жертв штучного голоду 1933 року — жертв однієї із битв Москви проти тіла й духа вічно живої України.

Наша Свята Церква, що постійно молиться за всіх тих, що життя віддали за волю і державність України, за всіх загибтих і голодом замучених, вона є хранилищем пам'яті про жертви голоду на віки вічні. Ми ж всі разом, а особливо наша молодь, постійно пам'ятаймо і наголосуючи, „Москва винувата!“, ніколи не зб'ємось на манієві, скеровуватимемо нашу працю і нашу боротьбу в тім напрямку, що наблизить наших дітей до тієї щасливої години, коли у вільній українській державі, де пануватиме не сваволя й терор і голод, а справедливості, пошана до людини і добробут, де не треба буде випрошувати прав, проголошених чужою конституцією, де права народу будуть органічним складником національного життя.

Починаючи незбуту маніфестацію в Мюнхені в (Закінчення на стор. 4)

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ІНТЕНСИВНОЇ ЗБІРКИ НА ІІ СКВУ!

Ньюйоркська „Самопоміч“
дарує 1500 дол.
для Академії св. Юра

Нью Йорк, Н. Й. — Академія св. Юра в Нью Йорку недавно одержала від ньюйоркської кредитівки „Самопоміч“ дарунок — 1500 дол. для влаштування цієї школи. Гроші призначено на придбання для гімнастики, яким користуватимуться студенти Академії. Українська кредитівка „Самопоміч“ в Нью Йорку також щорічно придбала 2000-2500 доларів на стипендійний фонд Академії, як рівнознач стипендію у сумі 1000 дол. — найкращим випускникам року цієї школи. На фото вгорі вправляють (зліва) У. Кекіш, Л. Карагай, Л. Поритко і С. Доляк.

ФАРИСЕЙСЬКА РОЗЧИНА

Глядіть і бережіть фарицейської і саддукейської розчини! — Мат. 16:6.

Властиво, фарисеї були не злі люди. Навіть спочатку слово фарисей і благородне богочитання означало одне і те саме. Тепер слова фарисей і лицемер зливаються в одне. В часах Христа фарисеї всі шанували. Навіть учні Христові подивлялися їм. Як же їм стало дивно, коли вони почули з уст Учителя пересторогу:

„Коли ваша праведність не перевищить праведності книжників і фарисеїв, то не ввійдете в Царство Небесне“. Мат. 5:20.

Хіба звичайній людині можна було перевищити таких „святців“? Фарисеї і книжники, що тут було зле? Фарисеї жували, що дані Богом для керування нашим життям Десять Заповідей, не дають практичних вказівок поведінки у всіх ситуаціях життя. Тоді книжники доповнили Десять Заповідей томами інструкцій, а фарисеї поєднали їх практикувати в житті. Ті інструкції часто були смішні і недоречні. Наприклад, прив'язати в суботу до ведра звичайний шпур і черпати водою з колодязя, було гріх, але користуватися для того цілім посомом жінки не становило гріха, бо жінка могла в суботу зав'язати мотузок у свого пояса.

Слабкість такого світогляду була в пошані для форми з рівночасним занедбанням змісту, суті релігії. Не диво, що в Євангелії Матвія 23 Христос закидав фарисеїв і книжників відшукуючи комара і проковтання верблюда, кривдження вдів, занедбання милосердя й справедливості, здирство й беззаконня.

Друге лихо фарисейської системи було в тому, що вони вважали її за найпевніший шлях до неба. Та Христос не пропускав їм і тут: „Ви перед людьми починаєте Царство Небесне. Самі не входите, — і тих, що хотіли б увійти, не пускаєте“. Мат. 23:13.

Святе Письмо учить, що фарисеї ніколи не переведуться. Сьогодні їх можна знайти у всіх релігійних системах світу.

Апостол Павло добачується багато гріха в людях, які житимуть „в останні дні“. Він зводить їх в один розряд: „Мають вигляд побожності, — сили ж їм відцуралася“. 2. Тим. 3:1-5.

Для нас важний додаток ап. Павла: „І від таких ти відвертайся!“ Не від людей, від їхніх фарисейських доріг.

Information Service of Ukrainian Adventists
227 West 46th Street, New York, N.Y. 10036

Зустріч рідношкільників на Союзівці

У рамках багатовікової Зустрічі Української Академічної Гімназії у Львові, що відбулася 23-го і 24-го вересня ц.р. на Союзівці й проходила під гаслом „Привіт, Тобі наш Львові“, влаштовано скромну товариську й дружню зустріч колишніх учнів гімназії і семінарії УПТ „Рідна Школа“ у Львові. На зустріч прибуло понад 30 колишніх учнів і три професори.

Прегарна погода чарівної осені Кетських гір, що нагадувала нам усім наш рідний Львів з усіма принадами й чарами золотої осені чимало причинилися до успіху зустрічі.

Оце вперше відколи ми залишили пороги нашої школи, зустрілися на цьому клатку американської України, щоб провести якийсь час разом, щоб згадати нашу „Альма Матер“ та місто нашої молодості — незабутній Львів, стежками якого наша юність ходила.

Зустріч урочисто відкрила Марія Фацієвич-Харина, вітаючи привітних професорів, в особах: п-і Дарії Гриневич-Витанович, п-і Олени Турин-Лукашівської Чорної і п. Михайла Васюка, членів Ділового комітету 100-річчя Української Академічної Гімназії, Сеньйорку, випускницю нашої школи, колишнього хороброго стрільця, яка зі зброєю в руках боролася в рядах УСС за кращу долю нашої Батьківщини — Ганну Дмитренко-Ратич — відому громадницю, п-і Олену Когут-Блавацьку, присутніх урочисто та тих, які залишилися в нашій любій Батьківщині. Усім переповнено щирими привітами. Знову ж хвилююмо мовчанням вшановано всіх тих професорів й учнів, які відійшли до вічності й тих, які загинули героїчною смертю в тюрмах, концентраційних таборках чи на заплановані. Їхні, відомі нам імена, відчитала Ірина Хомак-Кравців.

Після відкриття провід Зустрічі перебрала наша подруга, відома письменниця й журналістка, Ульяна Старосольська-Любович, довголітній в'язень совєтських концентраційних таборів, яка своїми споминами перенесла нас у минуле, в шкільні мюри нашої гімназії.

В далішому, випускниця Семінарії, Ярослава Кирик-Савчак відчитала точно зібрані дані про початки Семінарії УПТ „Рідна Школа“ у Львові, наводячи при цьому перших директорів й учителів школи й передаючи інтер'єр, що його перетворила на Марією Утриско-Мельник, одною із перших випускниць Семінарії.

З глибоким зрозумінням і доброю дискусією ведуча Зу-

стріч прочитала декілька віршів наших відомих поетів, що стосувалися Львова. Були це прегарні настрії вірші Мити Гармаша з збірки „Віднайдені Роки“ й „Райдуга в пітьмі“, зворушливий вірш „Золоте павутиння над Львовом“ — Лесі Храпливої-Шур та вірш, присвячений Львову, з збірки „Чорної Акації“ — талановитої Віри Вовк.

У присмерний настрій впровадила присутніх урочисто — Ольга Гіркова-Сас, яка проспівала з відчуттям у супроводі фортепіану дві пісні: „Родимий краю“ і „Тече річка невеличка“, а на прохання проф. М. Васюка всі присутні проспівали ще декілька народних пісень. Своїм шкільним спогадом „Відгомін минулого в чарі її усміху“, присвяченим Ульяні Старосольській-Любович з нагоди її Літературного Вечора в Філадельфії, підписана перенесла думками слухачів у часи спільної шкільної лавки, пластування та заплановані їх з висококультурною і гостинною хатою п-ви Старосольської, батьків Ласі.

Відома письменниця й журналістка, випускниця гімназії „Рідна Школа“ — Оксана Керч, не маючи можливості взяти участі у нашій зустрічі, переслала дуже цікавий свій спогад, що його відчитала Ярослава Лабка.

Ведуча зустріч прочитала ще кілька привітів від колишніх учнів, а зокрема дуже емоційний від п-і Євгенії Храпливої, колишнього професора „Рідної Школи“.

Від Ділового комітету 100-річчя Української Академічної Гімназії вітали рідношкільників о. митрат Мирослав Харина, голова Ділового комітету, бажаючи успіхів у дальшому та заохотив влаштувати наступні зустрічі, не забуваючи запросити теперішніх господарів.

Своїми спогадами про давні шкільні часи поділилися: Ганна Дмитренко-Ратич, яка багато окремо уваги присвятила Константину Малицькому, Олена Когут-Блавацька та присутні професори.

Кінчаючи намічену програму схвально збирали матеріяли про нашу „Альма Матер“ та відбували майбутні зустрічі водночас із випускниками „Рідних Шкіл“ на нових поселеннях.

Спільною світліною закінчило цю скромну, безпретенційну зустріч, яка в присутніх залишила незабутній милий спомина. А коли ми розділилися з гостинної Союзівки декому з нас не сходило з думки слова відомої пісні: „Чи ми ще зійдемося знову...“

Марія Фацієвич-Харина

Відбулося посвячення пам'ятника

сл. п. мгра О. Стецури

Бавнд Брук, Н. Дж. — На Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, 1-го жовтня ц.р. о год. 2-й по полудні відбулося посвячення пам'ятника сл. п. мгра Осипа Стецури, який помер 21-го лютого 1976 року. Чину посвячення довершив о. монсеньйор Степан Сулик, член 3-го Куреня УСР з Перт Амбой. Співав хор присутніх членів „Думки“ і членів Пласту під диригуванням інж. Осипа Гапія в колі понад 80 осіб.

Слово над могилою сл. п. мгра Осипа Стецури, який був довголітнім активним членом 3-го Куреня УСР „Лісові Чорти“, мав о. монс. С. Сулик. Описав відбулося перекуса з участю коло 40 осіб, під час якої мгр Дмитро Косович відчитав промову мгра Івана Костюка, яка була ілюстрацією життя сл. п. мгра Стецури. Другий промовець, д-р Роман Осінчук, теплимисловами схарактеризував постать Покійного. Відтак інж. Михайло Пежанський відграв магнітофонну стрічку, що її спеціально наспівав для своїх дітей і внуків сл. п. мгра О. Стецури при аккомпаньяменті свого брата мгра Романа Стецури.

Мікояна поховали в Москві

без великих парад

Москва. — Колишнього голову Президії Верховної Ради СРСР Анастаса І. Мікояна, який помер в суботу, 21-го жовтня ц.р. на 82-му році життя, поховано на Новодевичому цвинтарі без великих парадів і участі членів Політбюро, як це звичайно водиться, коли хоронять визначного совєтського верховоду.

Офіційно в похоронах взяли участь тільки голова Верховної Ради Вірменської СРР Бабкен Саркисов і перший заступник міністра торгівлі СРСР Міхал Кузьмін, які виголосили короткі промови над домовиною цього високого совєтського функціонера за часів Сталіна і Хрущова.

Напередодні похоронів генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СРСР Леонід І. Брежнєв і голова Ради Міністрів Алексєй Косигін, а також інші члени кремлівської верхівки, відвідали дім науки в Москві, де було виставлено тіло Мікояна. Політичні спостерегачі стверджують, що відсутність членів Політбюро вказує, що похорони Мікояна не були державними.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

На цьому місці друкуємо імена тих ВІП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до переделати та свою пожертву на фонд „Свободи“ та П видали: англійського „Українського Тижневика“ і дитячого журналу „Веселка“, і потверджують з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 15

Преп. наст. о. Р. Гарбузок, Елі Гурст	\$50.00	Ю. Токе, Ст. Лорент	5.00
Самопоміч, Чикаго	50.00	А. Турчин, Трентон	5.00
Е. Омелеченко, Гринсбі	25.00	Г. Шаваляк	5.00
С. Темченко, Монтерей	25.00	М. Головатий, Йонкерс	4.40
Д-р М. Віда, Чикаго	20.00	П. Нішко, Пардівілл	4.00
І. Даниш, Сетл	20.00	Л. Поліха, Дулут	4.00
С. Павлішин, Мейпл	20.00	М. Ковбаско	3.40
І. Віловус, Ютика	10.00	Джерзі Сіті	3.40
С. Касія, Чикаго	10.00	А. Сисун, Вейн	3.30
„Мандрівник“	10.00	Н. Кіценко, Лінден	3.00
Н. Н. Філадельфія	10.00	О. Коцко, Голвуд	3.00
Д-р П. Пішк	8.20	М. Кухня, Кергонксон	3.00
П. Завезчик, Лямія	7.20	Т. Онуфриск, Лонг	3.00
М. Занко, Вуттон	6.80	Айленд Сіті	3.00
П. Кучуда, Врік	6.80	В. Реннер, Кергонксон	2.65
Тамі	5.40	З. Бервандка, Бруклін	2.20
Д-р П. Пундія, Чикаго	5.40	П. Борісюк, Ветерфілд	2.20
М. Вронсеска, Торолд	5.00	А. Варчак, Йонкерс	2.20
Л. Гонзалес, Лонг	5.00	П. Винницька, Ветерфілд	2.20
Айленд Сіті	5.00	М. Д. Вірста, Рочестер	2.20
І. Дунчик, Вест Лейк	5.00	П. Завадський, Клівленд	2.20
Т. Карпюк, Детройт	5.00	Г. Тучак, Чікоп	2.20
М. Коварко, Ватрінгтон	5.00	В. Пашак, Мейплвуд	2.10
Я. Кравчук, Парма	5.00	Д. Варанський	2.00
А. Ляхович, Торонто	5.00	С. Краєс, Сіраксоз	2.00
Т. Майстрюк, Детройт	5.00	Д. Присляжко, Воррен	2.00
К. Міронович	5.00	Я. Рубльовський, Нью	2.00
Галладейл	5.00	Гайд Парк	2.00
А. Новосад, Н. Таманда	5.00	Ф. Старушак, Велланд	2.00
Д. Палайда, Парма	5.00	Г. Турчак, Феніксвілл	2.00
Е. Перхач, Калумет	5.00	М. Халас, Бруклін	2.00
Сіті	5.00	М. Шевчук, Лорей	2.00
Рідна Школа, Асторія	5.00	Д. Ласевич, Вруклін	1.50
В. Ровніський, Клівленд	5.00	П. Пашак, Філадельфія	1.40
О. Ромас, Дя Саль	5.00	М. Ковалюк, Рочестер	1.40
		С. Коваль, Гарфілд	1.00

Замість квітів на свічку могили

бл. п. Стефанії Салдан

склали 50.00 дол.

на Український Музей в Нью Йорку.

Опечаленому Мужеві висловлюємо найщиріші співчуття.
Василь і Мирослава ВИШИВАНІ

Замість квітів на свічку могили

Невіджалуваного, Дорогого Друга

бл. п. Юрія Вонторського

склали 25.00 доларів

на Український Студійний Фонд Гарвардського
Університету.

ВІП. п-ні Богдані — дружини Покійного і Родини
висловлюємо глибоке співчуття.
Степан і Ольга ПАРУБАЧКИ

Вшановуючи пам'ять довголітнього
нашого співпрацівника

сл. п.

Дир. ПЕТРА ПОСТОЛЮКА

на фонд видання Збірника у його пошану, який появляється
заходами В-ва „Червона Калина“

склали 215.00 доларів

ПРАЦІВНИКИ В-ва „СВОБОДИ“
та ГОЛОВНИЙ КАНАЦІЯРИЙ УНС

В ТРЕТЮ.
БОЛЮЧУ
РІЧНИЦЮ
СМЕРТИ
моєї Невіджалуваної
ДРУЖИНИ

бл. п.

БОГДАНИ СІЛЕЦЬКОЇ
з ЛОТОЦЬКИХ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЯТІ ЛІТУРГІЇ

в дні 9-го листопада 1978 року

у ЦЕРКВІ

св. Миколая у Ватервілі, Н. Й.;
св. Ів. Христителя, Лорейн, Огайо.

Про молитви за спокій душі Покійної всіх Дружин
і Приятиків просить, горем опечалені:

муж — ФРАНКО СІЛЕЦЬКИЙ
та близька і дальша Родина

У глибокому смутку поїздимо Родину і Знайомих,
що в Сороковий ДЕНЬ СМЕРТИ
мого Дорогого БРАТА

бл. п. ВОЛОДИМИРА
ВОРОНКЕВИЧА

який помер 26-го вересня 1978 року,
на 70-му році життя в м. Золочеві, Україна,

будуть відправлені

СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 4 листопада 1978 р., о год. 9 ранку
в церкві Преч. Діви Марії в Байоні, Н. Дж.

Просимо згадати в цей день Покійного у своїх молитвах.
ВІЧНА ЇМОН ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

брат — ВАСИЛЬ з дружиною АННОЮ,
підпискою ВОЛОДИМИРОМ
та двома дітьми РОМАНОМ
і КАРЕНТО

Замість квітів на далеку могили бл. п. Дорогого Брата,
склали 50.00 дол. на потреби СКВУ.

Центральний Комітет
Станіславщини

з глибоким жалем повідомляємо: Земляків Станіславщини,
що дня 14-го жовтня 1978 року відійшов у Вічність
проживши 83 роки

бл. п. проф. ІВАН

ГОЛЕМБІОВСЬКИЙ

учасник Визвольної Змагань, вшанований педагог-філолог
української мови і літератури в Станіславі, в
управлінні гімназійної буревійської міста Станіслава
в рр. 1941-1944, вшанований громадянин-патріот та
член-основник багатьох Товариств на еміграції.

Достойній Родині висловлюємо глибоке співчуття.
ВІЧНА ЇМОН ПАМ'ЯТЬ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
СТАНІСЛАВЩИНИ

Ділимося сумною вісткою

з Рідними, Приятиками і Знайомими,
що в понеділок, 16-го жовтня 1978 року,
упокоївся в Бог. в Черчі, Україна,
наш Найдорожчий
БРАТ ІСТРИКО

бл. п. о. СТЕПАН

БАСЛЯДИНСЬКИЙ

У глибокому смутку

брат — МИРОСЛАВ з дружиною
ВОЛОДИМИРОЮ
братів — ВОЛОДИМИР з дружиною
ОКСАНОЮ і дочкою НАТАЛЕЮ
братів — МИРОСЛАВА
сестра — ОЛЬГА з рідною в Україні

71-ий Відділ Союзу Українок Америки в Джерзі Сіті, Н. Дж.

запрошує на

ТРАДИЦІЙНУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

що відбудеться

в суботу, 11-го листопада 1978 року, о годині 9-й вечора
в Українському Народному Домі, 92 Фліт Стр., Джерзі Сіті, Н. Дж.

Оркестра „Темпо“ — І. Ковалі

Вступ: дорослі \$5.00, молодь \$3.00.

Стрій вечірній побажаний.

БАТЬКИ! Запам'ятайте замоло-
ду ваших дітей з найстар-
шою, найбільшою й найба-
гатішою українською націо-
нальною установою поза ме-
жами батьківщини, якою є
Український Народний Со-
юз, щоб запевнити їх кращу
будущність, в нашій громаді
у вільному світі нового сві-
тового гелла!

Вечір Василя Симоненка в Боффо

Мало тепер у нас в Боффо імпрез присвячених постаті української літератури. Тому слід висловити признання Управі 49-го Відділу СУА за те, що влаштувала для ширшого загалу Літературний вечір присвячений передчасно згаслому поетові Василю Симоненку.

Вечір відбувся у неділю, 8-го жовтня н.р. в аудиторії школи св. о. Миколая. Імпрезу відкрила культурно-освітня референтка Відділу п-ї Ірина Чмола. Вона пояснила, чому саме для Літературного Вечора вибрано постать Василя Симоненка: на прикладі Симоненка видно, що український національний дух — невмирущий, що він відроджується кожнораз, коли тільки створюються для цього відповідні умови — от хоч би „відлітні“ 60-х років нашого століття.

Доповідь про Василя Симоненка виголосила голова 49 Відділу СУА — п-ї Ярослава Борачок. Основною метою доповіді була аналіз Симоненкової творчості — як поетичної, так і прозової. Роблячи аналіз, п-ї Ярослава Борачок приримувалася тематичного принципу. Доповідь була переплітана читанням творів, або уривків з них. Таким чином слухачі разом одержували підтвердження висловлених доповідалькою думок. Твори читали такі пані й панове: Ірина Лаврівська, Таїса Потієнко, Ірина Чмола, Оксана Салдін, Марія Грегга, Діана Дергак, Діана Гаврилюк, Уляна Гаврилюк, Роман Махук, Олег Борачок, Ігор Чмола, Мар'ян Борачок.

Крім поетичних творів, прочитано два зразки „поетії в прозі“, а саме — два нариски: „Дума про діда“ (читав п. Мар'ян Борачок) і „Весілля Опанаса Крокви“

(читала п-ї Ірина Лаврівська). Нариси взяті із збірки „Вино з троянд“.

Імпреза закінчилась загальним співом пісень до слів Симоненка „Лебеді материнства“.

Програма імпрези проходила при відповідній декоративній підтримці Мар'ян Борачок. На тлі декорації видніли: портрет поета і цитата: „Україно, з твоїм ім'ям я живу!“

І портрет і напис також належать Мар'яну Борачку. Згаданий мистець зробив ще знімки і звукозапис всієї програми. Такі прикраси до архіву робить він дуже часто.

Не можна поминути й неосвітленої частини „Вечора“, а саме — товариських розмов за перекускою. Цією частиною зайнялися працівники руху членів 49-го Відділу СУА.

Михайло Лоза

УКРАЇНСЬКІ ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПРОГРАМИ

Нью Йорк, Н. Й. — Від довшого часу кожної п'ятниці від год. 6:30 до 7 вечора українці Нью Йорку й околиць мають змогу оглядати на каналі 68 телевізійні програми українською мовою, що їх передає „Голос України“ Мелодій Роман Маринюк. Останньою на цій програмі виступили: співачка гурток при Академії св. Юра під диригентурою Богдана Волянської, чоловічий квартет з Ірвінгтону: були показані уривки з українських кінофільмів з історичною тематикою. В справі виступів на цій програмі треба контактуватися з Р. Маринюком на числах телефонів: у Вашингтоні — (202) 832-2887, у Нью Джерсі (201) 686-0420.

„Чому Івась не читає?“

(Закінчення зі стор. 2)

теж читати української книжки і газети, хоча б вони були й першорядні.

Починаючи з того, „Чому Івась не читає“, є також у нас брак реклами для друкованого слова і недостатній громадський натиск чи вплив передусім на батьків. У нас немає апарату, який передавав би книжку з книгарської полиці чи з видавництва в руки відборців. Потрібні серйозні, сильні загальногромадські акції, як наприклад, „День української дитини“ (адже є міжнародний „Рік дитини“), місячник українського друкованого слова для дітей і молоді, потрібно життя, руху, шуму, бо лише це доходить до вух громади та нагадує їй прибувати в метушні буднів обов'язки. Врешті потрібно, щоб провідні громадського життя зрозуміли вимогу хвилини і відповідно звернули увагу на ситуацію, на підставі проблеми й потреби моло-

дого і достояного покоління. Маючи тут на увазі „віс майор“, що її становить середовище, треба поруч із американським — створити побічне паралельне українське оточення через збільшене згуртування дітей-молоді в самодіяльній і розвагово-товариській активності, в організації молоді, в житті української Церкви тощо. Не треба додавати, що українська школа і українське друковане слово мусять усе бути основою цієї діяльності.

Ідеться про те, яка установка здатна цю рамкову програму розробити і практично урукувати. Якщо втримуватиметься такий стан, як тепер, то ми скоріше чи пізніше можемо безповоротно втратити нашу молодь.

Франц Петровський
Сісеро, Ілл.

ПРАВДА ПРО ГОЛОД

(Закінчення зі стор. 2)

українських зацькованих, заморених, погорджуваних колгоспників.

Колгоспник у Полтавщині розказував мені (в період німецької окупації й просякнення ОУН на Східні українські землі), що вижив він тому, бо не поїхав у місто („де люди мерли на вулицях“), а помандрував у РСФСР. Там голоду не було, а хліба наміняв і дітям і собі. Колгоспник у Сумщині присягався, що зараз же за республіканським кордоном, у південній частині Білгородського району, заселений українцями, але прилучений до Курської області РСФСР „ніякого голоду не було“.

Ген. Григоренко не вірить, що голод був національним злочиним проти українського народу, таж комунізм, моваля, інтернаціональний. Та неже дійсно так? Чому ж тоді в Україні нищено в той час не лиш селян, а й інтелігенцію, поетів, професорів, навіть міністрів, усіх українських

членів партійної верхушки? А чи піклувався ген. Григоренко було поголовно вивезено за те, що вони — селянами були, чи за те, що вони — татари? Той же самий Хрущов говорив на XX Конгресі Партії, що Сталін хотів, власне, вивести й усіх українців також — тільки ж для них місця не стало. А що б це було — не національний геноцид?

На думку ген. Григоренка, совєтський КГБ радше в українсько-російському конфлікті. Коли воно так, то чому тепер в УССР ведеться посилення, масова русифікація? Та ж для загвогнення конфлікту було б краще підірвати назрівання національної свідомості в Україні, а тоді хай собі б'ються одні з другими, ні? Отже ж ні — замість того бачимо теорію про „злиття національностей“ і творення єдиної совєтської нації з єдиною російською мовою — все по лінії імперіального інтересу, а не інтернаціоналізму.

ПАНОРАМА...

(Закінчення зі стор. 2)

1948 році, українська еміграція кожних п'ять років вшановує пам'ять жертв голоду, проголошуючи всім тим, хто хоче нас чути: „Москва винувата!“ Мільйони людей доброї волі — наших співгромадян в країнах поселення завдяки нам іншими очима стали дивитися на Москву і комуністичний режим. В дні жалоби ми й самі духово очищуємося від ситої байдужості і наївного оптимізму. В духовому єднанні з жертвами голоду ми, як спільнота, омиваємо пастику „святого спокою“, які на всіх нас розставляє одвічний спокиситель. Але сьогодні ми, як спільнота вільних людей, спроможні на багато більше. Ми часом самі не усвідомлюємо, яким важливим і значним елементом усього українського національного життя є еміграція. Ми маємо силу і спроможність не тільки не допустити до того, що важка завіса забуття опустилася над 45-річної давности злочиним Москви в Україні, ми маємо силу і спроможність подбати вже сьогодні про те, щоб подібний злочин народобиства не повторився в Україні. Так довго як ми спроможні постійно тримати злочини Москви на світлі денним, кремлівські диктатори не наважаться на масове вбивство людей в наш час.

Найвища пора і час нашим надрядним політичним, церковним і громадським чинникам подбати про створення „Центру Української Мартирології“, установи, що займатиметься не тільки справами голоду, євжового терору з відомими і невідомими Вініничими, як злочинців московського народобиства в Україні, але також буде монітором сучасного переслідування, мук і тортур, які українські люди зазнають в московській колонії — УССР. Для того Центру, дослідно-інформаційної установи, наша спільнота має всі наявні засоби і фактори сили. Але той Центр повинен бути установою не якоїсь однієї групи, одного комітету чи одного видавництва. Він повинен стати установою цілої української спільноти у вільній світі. Я вірю, що цією справою займатиметься III Світовий Конгрес Вільних Українців у недалекому майбутньому.

А може, дехто подумає, все це даремна втрата сил? Писав же покійний Євген Маланюк в незабутніх рядках болючої реалізації правдивої дійсності:

Ніхто не знає,
Ніхто не чув твоїх плачів.
Біла всесвітнього Синаю,
Як заведе: золото й мечі.

Так, біла всесвітнього Синаю над Іст Рівер в Нью Йорку, перед яким ми демонструємо і голодуємо, є справді тільки золото й мечі, і ми того Синаю не зворушимо. Але слово людської правди є коштовніше золота і гостріше мечів, бо воно водночас є словом Божої правди і вікни саме воно перемагає. А прикладом нам у тому можуть служити новітні апостоли правди в Україні. Вони не мають золота й мечів, а єдиною із словом правди стали він-на-віч з московськими тиранами, і диво див! — тирани їх не можуть перемогти. З вершин людського духа, хоч і слабі тілом, ув'язнені, ізольовані в психов'язницях, концентраках, вони копають могили багатій на золото й мечі Москві, а народом своєму прокладають і освічують шлях до великого і світлого буття. Того буття, в яке вірив закатований Московью поет.

Я вірю — це буде так:
Пшениця зійде кров'
І пізнають люди на смак
Любов.

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку.
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.
яку найліпше люблять господині і цілі родини.
Зайдіть до найближчої крамниці KARL ENMER.

KARL ENMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road Ridgewood-Brooklyn, N.Y.
Філії крамниць в Нью Йорку і поза містом.

„СВОБОДА“

заангажує негайно на постійну працю:

ФАХОВОГО ДРУКАРЯ (пресмена)
І РОБІТНИКА до ДРУКАРНІ

Добрі умови праці і бенєфіти.

Голоситись особисто —

СВОБОДА

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

Встановлення епархії...

(Закінчення зі стор. 1)

українських парафій Аргентини, що в багатьох випадках подолали поперх тисячі кілометрів віддалі.

Торжественну архиєрейську Свату Літургію співслужили з Владикою Андрієм: бразильський єпарх та 12 епархіальних священиків. Служили при вістарі питомці епархіальної Семінарії св. Андрія Первозваного.

Новий єпарх виголосив проповідь двома мовами. В еспанській мові дав загальну картину історії української Церкви та сучасного її положення. В українській мові звернувся до священиків, монахів та вірних, зокрема до молоді, підкреслюючи їхні завдання на майбутнє.

Під кінець Служби Божої забрав слово Папський Нунцій, великий приятель українців, закликаючи плепати рідну мову і традиції, не затрачуючи національної ідентичності.

До святого Причастя приступило поперх 500 вірних. Після Служби Божої на площі за собором відбувся бенкет, в якому взяло участь поперх 800 гостей. Під час бенкету відбулася мистецька частина, обмежена з огляду на державну

жалобу з приводу смерті Святого Отця Івана Павла I, в якій брали участь Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка при Т-ві „Провсвіта“ та хор питомців семінарії.

З привітаними виступали світські та церковні аргентинські достойники. В своїх промовах відзначали радість з факту організованості української спільноти та склали признання за постійні успіхи українців в Аргентині.

Встановлення Епархії св. Покрови — це не лише успіх вірних ПУКЦеркви в Аргентині, яких начисляється біля 200 000, але також вірних в Америці та Канаді, що своїми частими та щедрими жертвами допомагають її ростові та затвердженню. Перспективи наймайбутні великі. Але і потреби великі. Гурток питомців семінарії в Буенос Айресі може начислати поперх півсотні юнаків, але поки що немає де їх примістити. Будови семінарії та осідку Епархії розпочаті, але засобів мало.

При допомозі вірних, найновіша Епархія ПУКЦеркви має всі можливості перетворитись в духовий резервуар для всієї ПУКЦеркви.

УВАГА!

ІЗ НОВИХ ВИДАНЬ

Можна вже замовляти в книгарському відділі при „Свободі“

В ІМ'Я ПРАВДИ

Аналіз безпаралельної трагедії Української Галицької Армії.

Друге видання.

ЯРОСЛАВА ГРИНЕВИЧА

Ціна \$2.00 з пересилкою.

„СВОБОДА“ BOOKSTORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стріту Нью Джерсі зобов'язує 5% стейтового податку.

УВАГА!

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ

МАР'ЯНА ГРИШКО,

син, Теклі і Володислава, останньо замешкалий у Львові. Хто знав би його адресу, або він сам, прошу зголосити на адресу:

Анна Островська

3316 Richmond Avenue

Baltimore, Md. 21213

• HELP WANTED •

• MALE-FEMALE •

ПОТРІБНІ

КЕЛЬНЕРКИ

до українського ресторану на

Менгетені. Знання української

й англійської мов.

Тел. (212) 254-1956

На повний час або кілька

годин.

• REAL ESTATE •

RESORT

Health & age forces sale. Family resort, 11

6/10 acres, 30 units, consists of motel

efficiency units, housekeeping cabins,

restaurant, bar, 2 pools, recreation hall

(seats 300 people), barbecue pits, outdoor

bar, laundry plus shop & linen storage

building. Vicinity Catskill Game Farm.

Principals only.

N. Cymbalista

Highway 32, Route No. 1

Catskills, N.Y. 12414

В купні або продажі домів

звертайтесь до

українського агенції

LUKAS & ELLIS REALTY

Дзвоніть до Олега Миськова

або Василя Яніюка —

(201) 467-1177, (201) 399-4894

і (201) 371-0667 (веч.).

Ми спеціалізуємося в околи-

цях: Short Hills, Millburn,

Livingston, Springfield, Maple-

wood, Irvington і інших сусід-

ніх містах.

CASCADING STREAM

8 secluded acres, beautiful setting. 3

bedroom country home, amidst towering

pine. Plus small barn. \$55,000.

KOPP OF KERHONKSON, N.Y.

Dial: (914) 626-7500

• РІЗНЕ •

ХУТРА! КОЖУХИ!

Великий вибір хутряних ви-

робів чоловічих і жіночих,

безпосередньо з фабрики, го-

тових і на замовлення.

Масмо також найновіших

фасонів, легкі, елегантні кож-

ухи місцеві й імпортовані.

Усі наші товари високої

якості, а ціни найдоступніші.

Пам'ятаймо, що якість — не

випадковість, а багаторічний

професійний досвід.

Наша фірма існує в Нью

Йорку від 1961 року. Розумі-

мо по-українському. Наша

адреса:

VIC LUST FUR CORP.

307 7th Ave., N.Y.C. 10 Fl.

(між 27 і 28 вул.)

Тел.: (212) 989-3034

NEW FACES

for Advertising Promotions in Com-

mercials, Conventions, Fashion,

Narrators, Trade Shows. Interviews this

Mon. to Fri. 12 to 6 p.m.

Studio 404 — 225 West 57th St.

New York City — Fourth Floor

A-1 AMATEUR VARIETY TALENT

wanted for new T.V. Cable Show —

auditions daily — Rehearsals

(212) 391-2163 (3-5 p.m.) and

(212) 997-9778 (6-8 p.m.)

MAKAR'S JEWELRY

& GIFT SHOP

823 Sanford Avenue

Newark, N.J. 07106

(2 бл. від укр. кат. церкви)

Повідомляємо, що наша

нововідкрита фірма виготовляє

на замовлення всі вироби з бі-

жутері з 14 і 18 каратового зо-

лота, срібла, як також смалі,

включаючи Ваші власні моде-

лі.

Масмо великий вибір ук-

раїнських тризубів різної ве-

личини та різні моделі. Замов-

лення приймаємо від україн-

ських крамниць, як та-

кож індивідуально.

Ціни дуже помірковані, то-

му, що самі все виробляємо.

По ближчій інформації про-

симо звертатись на нашу а-

дресу або телефонувати кож-

ного дня від год. 5-9 веч.

(201) 374-7787.

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ

МАР'ЯНА ГРИШКО,

син, Теклі і Володислава,

останньо замешкалий у Львові.

Хто знав би його адресу, або

він сам, прошу зголосити на

адресу: